

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย การบริหารการคลังของไทยได้ดำเนินมาเป็นเวลานานตั้งแต่สมัยสุโขทัย (พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๑๙๔๑) เป็นต้นมา แต่ยังมีได้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ สภาพการปกครองของสุโขทัยเป็นแบบธรรมาชา ยึดคุณธรรมเป็นหลักปฏิบัติ ได้แก่ ทศพิธราชธรรม ราชสังคหัตถุ ราชจรรยาวัติ และพระจักรวรรดิวัตร ผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับราษฎร และเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของราษฎรเยี่ยงบุตรของตน

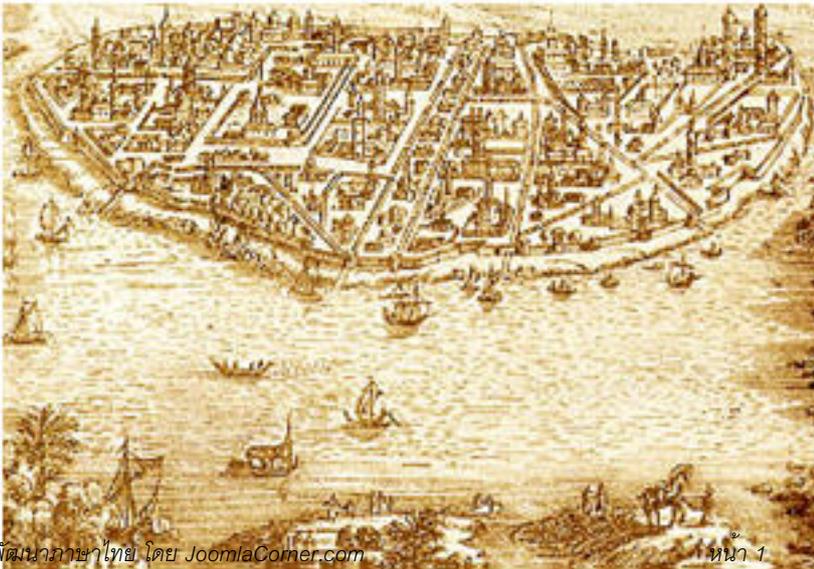

ในสายตาชาวตะวันตก มองประเทศไทยในสมัยนั้นว่า พุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในชีวิตชาวสยาม เช่นพระเจดีย์ถือเป็นส่วนหนึ่งของทิวทัศน์ทุกหนทุกแห่ง

“การเดินทางทุกระยะ ๒ ไมล์จะไม่มีเลขที่จะไม่เห็นเจดีย์ และเจดีย์จะอยู่ในวัดเล็ก ๆ ซึ่งเป็นอาศรมของพระภิกษุ จากการที่กรุงสยามเต็มไปด้วยเจดีย์ และสิ่งของที่ประชาชนถวายแก่พระภิกษุ ย่อมเป็นหลักฐานแสดงถึงความมีศรัทธาอันแรงกล้าของชาวสยาม”

ชาวต่างประเทศได้สังเกตการครองจีวรของพระภิกษุ ดังนี้

“พระภิกษุเดินด้วยเท้าเปล่า ศีรษะโกนเกลี้ยงเหมือนกับคนอื่น ๆ ครองจีวรทำด้วยผ้าลินินสีเหลือง ซึ่งเป็นสีของพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อออกบิณฑบาตจะอุ้มบาตรเหล็กเพื่อรับสิ่งที่มีผู้มาถวาย และสะพายย่ามผ้าลินินทางไหล่ด้านซ้าย”

ความเสียหาย..หลังเสียกรุง

ย ย ย ย ย ย ย ในสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี (พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕) ภายหลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาจากการรุกรานของพม่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๐ พระเจ้าตากสินทรงมีพระวิริยะอุตสาหะและความอดทนเป็นอย่างยิ่งกว่าจะกอบกู้บ้านเมืองและตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีใหม่ที่มั่นคงได้ เนื่องจากกระษัตริย์บ้านเมืองได้รับความเสียหายทุกด้านไม่ว่าจะเป็นไร่นาสาโท แรงงาน หรือทรัพย์สินต่างๆ ทั้งที่เป็นของฝ่ายอาณาจักรและศาสนจักร ก็ถูกทำลายเสียสิ้นหลักฐานของบาทหลวงชาวฝรั่งเศสบันทึกว่า

ย ย ย ย ย ย ย ...พวกพม่าเข้าศึกได้เอาไฟเผาสถานที่บางกอก และทำลายป้อม ทั้งเผาสวนและปล้นบ้านเรือนไม่เว้นเลย ตลอดตั้งแต่ท่าเรือจอดจนถึงชานพระนคร...มีหน้าข้าพวกรพม่ายังคงยั้งความไม่ให้ราษฎรไทยทำมาหากิน และออกคำสั่งห้ามราษฎรทำการเพาะปลูกอีกด้วย ...เมื่อพม่าเข้ากรุงได้แล้วนั้น พม่าได้เอาไฟเผาบ้านเรือน ทำลายข้าวของต่างๆ อยู่ ๑๕ วัน และได้ฆ่าผู้พันคนไม่เลือกว่า คนมีเงินหรือไม่มีเงิน ก็ฆ่าฟันเสียสิ้น แต่พวกพม่าพยายามฆ่าพวกพระสงฆ์มากกว่า และได้ฆ่าเสียนับจำนวนไม่ถ้วน ชาวพม่า (ผู้บันทึก) เองได้เห็นพม่าฆ่าพระสงฆ์ในตอนเช้าเวลาเดียวเท่านั้นกว่า ๒๐ องค์ เมื่อพม่าได้เผาบ้านเรือนในพระนคร ตลอดจนพระราชวังและวัดวาอารามหมดสิ้นแล้ว พวกพม่าจึงเตรียมการที่จะยกทัพกลับไป...

ย ย ย ย ย ย ย นอกจากนี้การสูญเสียแรงงานชาวไทยก็ยังมีเหตุมาจากการกวาดต้อนคนไทยไปเป็นเชลย กล่าวคือ พม่าพยายามที่จะจับเอาคนดีมีฝีมือทางการช่างทุกแขนงไปเป็นเชลย ทำให้เกิดความขาดแคลนช่างหลายสาขาเมื่อถึงรัชสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ข้ารัยกว่านั้น พม่ายังปล้นเอาของในท้องพระคลัง ซึ่งในพระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขาได้บรรยายไว้ว่า

ย ย ย ย ย ย ย ...เนเมียวกับนายกองทั้งปวงก็ให้ชนเอาปืนใหญ่อยู่ในพระนคร ได้ปืนใหญ่ในสองร้อยเศษ ปืนกลับเป็นหลายหมื่น เอาลงบรรทุกเรือกับทั้งขุนนางแลครอบครัวราษฎรชายหญิงประมาณสามหมื่นเศษ ที่หนีไปซ่อนอยู่ในป่าดง และไป ถูหัวเมืองต่างๆ ก็เป็นอันมาก และได้พระราชทรัพย์ในท้องพระคลังและสิ่งของเงินต่างๆ ก็มาก ที่ยักย้ายทรัพย์สิน สิ่งสิ้นลงเร้นซ่อนฝังไว้ พม่าก็เขียนตีและอย่างเร่งเอาทรัพย์ ให้นำเอาสิ่งของของทองเงินได้บ้างไม่ได้บ้าง และฆ่าฟันตายเสียก็มากกว่า แล้วพม่าเอาเพลิงสุ่มหลอมเอาทองคำซึ่งแผ่หุ้มพระองค์พระพุทธรูปยืนใหญ่ ในพระวิหารหลวง วัดพระศรีสรรเพชญ์ดาราณนั้น ชนเอาเนื้อทองคำไปทั้งสิ้น...

ย ย ย ย ย ย ย จะเห็นว่า การกระทำของพม่าครั้งนั้น ได้สร้างความพินาศทางเศรษฐกิจให้กับเมืองไทยอย่างใหญ่หลวง เป็นเหตุให้ผู้คนเกิดความอดอยากจนคนและล้มตายลงจากการอดอาหาร ดังปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า

ย ย ย ย ย ย ย ... (พระเจ้าตากสินได้) ประทานเงินตราแก่สัปเหร่อ ให้ขนทรายศพอันอดอาหารตาย ทั้งเรียกราคายู่นั้น เมาเสียให้สิ้น

ย ย ย ย ย ย ย กล่าวได้ว่า เมืองไทยในครั้งนั้นต้องสูญเสียคนประมาณสองแสนเศษ ทั้งตายด้วยอาวุธและป่วยไข้อดโซตาย นอกจากหลักฐานของบาทหลวงชาวฝรั่งเศสที่เห็นเหตุการณ์ในขณะนั้น เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๓๑๒ ได้บันทึกถึงความยากจนอดอยากของคนไทยในขณะนั้นไว้ตรงกันว่า

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี
พระเจ้าตากสินมหาราช

ย ย ย ย ย ย ย ย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย พระเจ้าตากสินทรงเป็นกษัตริย์ที่ขึ้นครองราชย์ในขณะที่บ้านเมืองประสบกับความพินาศทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง
ดังนั้นพระองค์จึงทรงมีภาระอันหนักหน่วงที่จะต้องดูแลราษฎรให้ได้รับความร่มเย็น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคอยขับไล่พม่าข้าศึกที่คอยรบกวนอยู่เสมอมิขาด
สิ่งที่พระองค์ปฏิบัติอย่างเร่งด่วนคือ ทรงแจกอาหาร ส่งเสริมการทำนา เพิ่มแรงงานและส่งเสริมการค้า โดยมีได้ทรงยกโทษต่ออย่างใด

ตั้งข้อความในพระราชพงศาวดารว่า ย ย ย ย ย ย ย ย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ...ทรงพระกรุณาให้แจกจ่ายอาหารแก่ราษฎรทั้งหลายซึ่งอดโอดโงนกินที่ลำบากยากแค้น เกือบกลืนกันมารับพระราชทานมากกว่าหมื่น
บรรดาข้าราชการฝ่ายทหาร พลเรือน ไทย จีนทั้งปวงนั้น ได้รับพระราชทานข้าวสารเสมอคนละถึง กินคนละยี่สิบวัน ครั้นนั้นยังมีผู้ใดทำไร่นาไม่ อาหารกันดารนัก
และสำเนาบรรทุกข้าวสารมาแต่เมืองพุทไธมาศจำหน่ายถึงละสามบาท สี่บาท ห้าบาทบ้าง ทรงพระกรุณาให้ซื้อแจกคนทั้งปวง โดยพระราชอุทิศหาพระโปรดเลี้ยงสัตว์โลก
พระราชทานชีวิตมิให้อาลัยแก่พระราชทรัพย์แล้วแจกจ่ายเสื้อผ้า เงินตราแก่ไพร่ฟ้าประชาชนจกนับมิได้...และในพระราชพงศาวดารกล่าวอีกว่า ใน พ.ศ. ๒๓๑๓ ...

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ครั้นนั้นชาวพม่าถึงก่อกวนละสามชั่ง ด้วยเดชพระบรมโพธิสมภารบันดาลให้กำปั่นข้าวสารมาแต่เกาะทิศใต้เป็นหลายลำ
ในขณะที่เมื่อจะยกทัพจึงพระกรุณาฯ ให้ออกทัพอยู่ แล้วให้จัดซื้อแจกจ่ายให้พลกองทัพจนเหลือเฟือแล้ว ได้แจกจ่ายแก่สมณชีพราหมณ์ยากจนวิภก
และครอบครัวบุตรภรรยาข้าราชการทั้งปวงทั่วกัน...พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงกังวลพระทัยเรื่องนี้ถึงกับทรงเคยตรัสไว้ว่า โย บุคคลผู้ใดเป็นอาทิจคือเทวดา
บุคคลผู้ใดมีฤทธิ์มาประสิทธิ์มากระทำให้ชาวปลาอาหารบริบูรณ์ขึ้น ให้สัตว์โลกเป็นสุขได้ แม้นผู้นั้นจะปรารถนาพระพาวาแห่งเราช่างหนึ่ง ก็อาจตัดบริจาคแก่ผู้นั้นได้ไ
ย ย ย ย ย ย ย ย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ครั้นบ้านเมืองว่างจากสงคราม พระองค์ก็ชักชวนให้ราษฎรทำนาทำไร่และค้าขายตามปกติ ทำให้ชาวปลาอาหารค่อยบริบูรณ์ขึ้น
และมีอาหารพอที่จะบำเพ็ญกุศล พระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายก็ได้รับบิณฑบาตกันถ้วนหน้า ในการเตรียมที่ไว้สำหรับทำนา ก็เพื่อจะได้มีข้าวไว้ใช้ในยามสงครามได้อีกด้วย
ดังจะเห็นได้จากในโอกาสที่ได้กระทำกรณานาพระนครขึ้นใหม่

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ...ให้ชุดที่สวนเดิมเป็นที่ท้องนาออกคูเมืองทั้งสองฟาก ให้เรียกว่า ทะเลตม ไว้สำหรับจะได้ทำนาใกล้พระนคร
แม่น้มาตราว่าจะมีที่ศึกสงครามมา จะได้ไว้เป็นที่ทำเลที่ตั้งค่ายต่อรบข้าศึกถนัด...

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ในโอกาสที่แม่ทัพนายกองหมดภาระศึกสงครามคราวใด พระองค์ก็จะโปรดให้คุมไพร่พลทำนาทันที
เพื่อจะได้มีเสบียงอาหารไว้ใช้ในพระนครต่อไป ดังเมื่อครั้งเสร็จศึกพม่าเมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๓๑๓ พระองค์โปรดให้กองทัพกลับลงมายังพระนครพร้อมกัน
แล้วโปรดให้เจ้าพระยาจักรี เจ้าพระยาสุรสีห์ พระยารัตนาธิเบศร์คุมไพร่พลทั้งปวงตั้งทำนา ณ ทะเลตมฟากตะวันออกของกรุงธนบุรี และทุ่งบางกะปิ สามเสน
ให้พระยายมราช พระยาราชสุภาวดีคุมไพร่พลทั้งปวงตั้งทำนา ณ ทะเลตมฟากตะวันตก และกระทุ่มแบน หนองบัว

แขวงเมืองนครไชยศรีสำหรับทะเลตมฟากตะวันออกของกรุงธนบุรีนั้นได้กลายเป็นแหล่งทำนาที่ดีที่สุดของเมืองไทยไป ดังที่กรมหลวงพิชิตปรีชากรทรงกล่าวไว้ว่า
ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย โย เฉพาะแต่ภายในพระราชอาณาเขตแล้ว ไม่มีที่นาใดจะดีกว่าเนื้อที่ที่ทุ่งทะเลตมแถบที่กรุงเทพฯ ตั้งอยู่ทุกวันนี้
การที่เป็นดังนี้ก็ไม่ต้องสงสัยในความรู้ และความฉลาดในการปลูกสร้างของท่านผู้ดำริการตั้งพระนคร...ไ

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ในครั้งนั้นอาศัยทำนาคือเป็นเส้นทางในการคมนาคมขนส่ง และการค้าขาย ซึ่งบาทหลวงชาวฝรั่งเศสได้บันทึกไว้ว่า
ที่การค้าขายกระตือรือร้นนั้นก็เพราะคนจีนมีบทบาทนั่นเอง ดังข้อความที่ว่า

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ...การที่ประเทศสยามกลับตั้งตัวได้เร็วเช่นนี้ ก็เพราะความขยันหมั่นเพียรของพวกจีน ถ้าพวกจีนไม่ใช่เป็นคนมักได้แล้ว
ในเมืองไทยทุกวันนี้คงจะไม่มีเงินใช้เป็นแน่ เพราะพวกพม่าได้ขนไปจนหมดสิ้น เพราะฉะนั้นการที่ได้มีการค้าขายกันในทุกวันนี้
ก็เป็นด้วยพวกจีนได้ไปเที่ยวขุดเงินทองที่ฝังไว้...

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ด้านการค้ากับต่างประเทศนั้น
พระองค์ทรงพยายามฟื้นฟูกับประเทศที่เคยค้าขายด้วยกันมาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่ก่อนอื่นพระองค์ทรงดำเนินกรติเอาเมืองท่าสำคัญกลับคืนมา
โดยกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองท่าสำหรับเรือมาจากเมืองจีน ญี่ปุ่น ญวน เขมร หมูเกาะอินเดียตะวันออกและเมืองในคาบสมุทรมลายูที่มีเมืองท่าตั้งอยู่ด้านอ่าวไทย

สำหรับเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งคือเมืองถลาง ซึ่งแม้จะเป็นรองจากเมืองมะริดที่ถูกพม่าครอบครองไปแล้วเนื่องจากอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพ
แต่ก็สามารถดึงดูดพ่อค้าต่างชาติมากกว่าเมืองอื่นๆ ในไทย จึงใช้รองรับเรือที่มาจากทวีปยุโรป อิหร่าน อินเดีย ยะไข่ มอญ และเมืองในคาบสมุทรมลายู
ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ครั้นนั้นประเทศจีนเป็นประเทศที่ไทยติดต่อกับค้าขายด้วยมากที่สุด และพ่อค้าจีนก็เข้ามาค้าขายทางหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออก เช่น

ตราดและจันทบุรี และเมื่อตั้งกรุงธนบุรีขึ้นก็มีเรือสำเภามาเข้ามาค้าขายในกรุงธนบุรีอยู่ตลอดรัชกาล
พระองค์ทรงสนับสนุนและอุปการะชาวจีนให้เข้ามารับราชการเป็นจำนวนมาก และให้เข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าสำเภาก็มาก

ส่งเสริมให้ไปค้าขายกับต่างประเทศในนามของพระมหากษัตริย์
และด้วยวิธีนี้จึงเป็นทางนำรายได้หลักเข้าสู่ประเทศได้มากกว่าการเก็บภาษีอากรจากราษฎรในยามที่ต้องฟื้นฟูบ้านเมือง ย ย ย ย ย ย ย ย
ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ตลอรัชกาลของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีแทบจะหาเวลว่างจากศึกสงครามไม่ได้เลย ราษฎรต้องถูกเกณฑ์ไปสงครามอยู่เกือบตลอดเวลา
จึงแทบไม่มีเวลาประกอบอาชีพ แม้ว่าพระองค์จะทรงพยายามแก้ไขภาวะการทางด้านเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ แต่ถึงกระนั้นสภาพทางการค้าขายก็ยังไม่เจริญเท่าที่ควร
กระทั่งถึงปลายรัชกาลสภาพทางเศรษฐกิจจึงเริ่มดีขึ้น เหตุสำคัญก็เนื่องจกว่างจากสงคราม พม่ามิได้กลับมาก่อวุ่นอีก

(ภาพ) ที่้องพระ โรงพระเจ้ากรุง
ธนบุรี ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้า
กรุงธนบุรี เป็นช่วงฟื้นฟูบ้านเมือง
ที่ย่อยยับไปในคราวสงครามเสีย
กรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ ๒ ที่้องพระ
โรง ณ กรุงธนบุรี จึงสร้างขึ้นอย่าง
เรียบง่าย สะอาด ทรัด เพียงเพื่อใช้งาน
ตามความเหมาะสม

คลังหลวง กรุงธนบุรี

ย ย ย ย ย ย ย สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงดำเนินวิธีการต่างๆ เพื่อหารายได้มาค้าจุนประเทศ พอดีจะสรุปได้ดังนี้
 ย ย ย ย ย ย **ทรงใช้จ่ายอย่างประหยัด** ตามปกติพระมหากษัตริย์จะทรงสร้างพระมหาปราสาทให้สมพระเกียรติยศ
 ย ย ย ย ย ย พระเจ้าแผ่นดินเมื่อขึ้นครองราชย์ พระองค์ก็ทรงตัดพระทัยไม่สร้าง และ การสร้างวัดใหม่ตาม
 ย ย ย ย ย ย ธรรมเนียมของกษัตริย์ไทยสมัยก่อน ก็ทรงไม่ทำตาม กล่าวได้ว่า ทรงพยายามใช้จ่ายอย่างประหยัดที่สุด
 ย ย ย ย ย ย และเป็นเหตุหนึ่งซึ่งช่วยฟื้นฟูการคลังของไทยให้กลับมั่นคงภายในเวลาไม่ช้า
 ย ย ย ย ย ย **ทรงกำชับการเก็บเงินเข้าพระคลังหลวงอย่างเข้มงวด** โดยทรงแต่งตั้งขุนนางผู้ใหญ่ออกไปควบคุมและ
 ย ย ย ย ย ย เรงรัดการเก็บส่วยสาอากรตามหัวเมืองให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และไม่ให้เกิดค้างหลายๆ ปีเหมือนอย่าง
 ย ย ย ย ย ย แต่ก่อน

ย ย ย ย ย ย **ทรงเก็บอากรชนิดใหม่คือเก็บค่าธรรมเนียมขุดทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของ** ซึ่งเกิดขึ้นจากราชฎาสสมัยกรุง
 ย ย ย ย ย ย แดกจำต้องหลบหนีเข้าศึกเพื่อเอาตัวรอด ครั้นจะหอบเงินทองติดตัวไปด้วยก็กลัวจะหนีไม่รอด ทั้งกลัว
 ย ย ย ย ย ย ใจผู้ร้ายจะแย่งชิง จึงใช้วิธีเอาทรัพย์สิ้นเงินทองข้างของมีค่าฝังดิน เมื่อเข้าศึกยกกลับไปแล้วจะได้กลับ
 ย ย ย ย ย ย มาขุดเอาคืน แต่ก็มิจำเป็นที่จำที่ซ่อนไม่ได้เพราะพม่าเผาบ้านเรือนเสียเหี้ยนเตียน จนไม่รู้ว่ามีบ้าน
 ย ย ย ย ย ย ของตนอยู่ตรงไหน บางคนก็ถูกจับเป็นเชลย และบางคนก็ล้มตายในระหว่างที่หนีเข้าศึก จึงมีทรัพย์สิ้นตก
 ย ย ย ย ย ย ค้างอยู่ใต้ดินเป็นอันมาก พวกนายทุนบางคนจึงประมูลเงินให้แก่รัฐบาลเป็นเงินก้อน เพื่อขอสิทธิผูกขาด
 ย ย ย ย ย ย เก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ประสงค์จะขุดทรัพย์ที่ยังซ่อนไว้ รัฐบาลกำลังต้องการได้เงินเข้าท้องพระคลัง จึง
 ย ย ย ย ย ย ยอมให้มีนายอากรผูกขาด

คลังหลวง..พระราชทรัพย์กษัตริย์

ย ย ย ย ย ย ย **พระคลังสินค้า** เป็นคลังสินค้าของหลวง เริ่มปรากฏหลักฐานว่ามีกรมพระคลังสินค้าตั้งแต่สมัยพระเจ้าทรงธรรมแล้ว (พ.ศ. ๒๑๕๔-๒๑๗๑)
 มีหน้าที่หลักคือเป็นที่เก็บรักษาของสิ่งของและซื้อขายสินค้ากับชาวต่างประเทศ ส่วนอีกพระคลังหนึ่งนั่นคือ **พระคลังมหาสมบัติ** บางทีก็เรียกกันว่า **พระคลังหลวง**
 ย ย ย ย ย ย ย มีหลักฐานปรากฏในกฎหมายสมัยอยุธยา กฎหมายอาญาหลวง อาญาราษฎร์ บทที่ ๒ ว่า
 ผู้ได้บังอาจลักพระราชทรัพย์ในพระคลังหลวง นอกพระคลังหลวง ให้ลงโทษ ๘ สถาน คือ บั่นคอริบเรื่อน เขามะพร้าวหาวยัดปาก ริบราชบาตรแล้วเอาตัวลงหน้าข้าง
 ไหมจตุรคุณแล้วเอาตัวออกจากราชการ โหมทิวคุณ ทวนด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ที่ ๒๕ ที่แล้วใส่ครุไว้ จำไว้แล้วถอดเสียเป็นไพร่ ภาคทัณฑ์ไว้
 ย ย ในกฎหมายอาญาหลวงบทที่ ๑๒๓ ยังมีสำนวนกล่าวด้วยว่า แก้วกระจู่มอง ทองกระจู่มอง พระราชทรัพย์ของพระผู้เป็นเจ้าจึงกาล นานเข้าทำโดยสูญ
 เป็นที่มาของข้อความที่ว่า สิ้นทรัพย์ของหลวง ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้
 ย ย ย ย ย ย ย ตามโบราณราชประเพณีเท่าที่ปรากฏ พระราชทรัพย์ในพระคลังมหาสมบัติซึ่งหมายถึงเงินผลประโยชน์รายได้แผ่นดินทั้งหมด
 เป็นพระราชทรัพย์ของพระมหากษัตริย์ด้วย หลักฐานยืนยันถึงความจริงข้อนี้คือคำกราบบังคมทูลของเสนาบดีจตุสดมภ์ทั้ง ๔
 เป็นธรรมเนียมเมื่อแรกขึ้นราชาภิเษกของพระเจ้าแผ่นดิน โดยกราบบังคมทูลถวายสรรพราชสมบัติทั้งปวงของแผ่นดินที่อยู่ในหน้าที่ดูแลรักษาของตน
 ดังความตอนหนึ่งว่า

ย ย ย ย ย ย ย ...ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้ำพระพุทธเจ้าขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวาย เครื่องพระพิทักษ์การราชสมบัติทั้ง ๑๒

(ภาพ) **กฎหมายตราทศดวง** เริ่มใช้ในสมัยอยุธยา แบ่งออกเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ และ
 แบ่งอำนาจออกเป็น ๒ ฝ่ายใหญ่ ๆ นั่นคือ ฝ่ายทหารควบคุมอำนาจโดยสมุหพระกลาโหม และฝ่ายพลเรือน
 ควบคุมอำนาจโดยสมุหนายก โดยขึ้นตรงกับกษัตริย์ ส่วนกฎหมายมีการใช้อยู่ ๔ ฉบับอันได้แก่ กฎหมายว่า
 ด้วยการเทียบศักดินา กฎหมายลักษณะอาญาหลวง กฎหมายลักษณะอาญาเนกศึก กฎมณเฑียรบาล

[1] รวบรวมทรัพย์สินของคนที่ต้องพระราชอาญาเข้าเป็นของหลวง
ย ย

เงินพระคลังมหาสมบัติเป็นพระราชทรัพย์ของพระเจ้าแผ่นดินแล้วแต่จะใช้จ่ายในการพระองค์หรือในการแผ่นดินได้ตามพระราชอัธยาศัย
มิได้แบ่งว่าเป็นเงินในพระองค์หรือเงินแผ่นดิน พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจในการสั่งเบิกจ่ายเพื่อใช้สอยในกิจการต่างๆ ทั้งปวงได้โดยลำพังพระองค์เอง
การแบ่งสรรรายได้แผ่นดินเพื่อนำไปใช้จ่ายในส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการแผ่นดินหรือส่วนพระองค์ เป็นพระบรมราชวินิจฉัยของพระมหากษัตริย์เป็นสำคัญ
เพราะสมบัติแผ่นดินในเวลานั้นคือ โ รชสมบัติใด ซึ่งหมายถึง พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นเจ้าของพระราชทรัพย์ทั้งปวงในแผ่นดิน
ย
จึงเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญของพระองค์ในการจัดหาทรัพย์สมบัติเข้าสู่คลังหลวง การใช้จ่ายออกไปเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎร เพื่อการพัฒนาบ้านเมืองและศาสนา
ตลอดถึงการจัดสรรพระราชทรัพย์ส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้เป็น โ ทนสำรองโ ของแผ่นดินเพื่อเป็นหลักประกันบ้านเมืองในยามฉุกเฉิน
เป็นการเก็บรักษาเพื่อความไม่ประมาทในสถานการณ์บ้านเมืองซึ่งมักไม่แน่นอน เช่น ภัยจากการศึกสงคราม โรคภัยไข้เจ็บระบาด ความไม่แน่นอนของฤดูกาล
พืชพันธุ์ธัญญาหารเสียหาย เป็นต้น
จึงมีความจำเป็นต้องเก็บรักษาทุนสำรองไว้อย่างมั่นคงมากบ้างน้อยบ้างหรือบางครั้งก็หมดสิ้นไปตามความรุนแรงของสถานการณ์จำต้องสละทุนสำรองในคลังหลวงออก
ให้ พระองค์ก็ทรงเริ่มต้นเก็บหอมรอมริบสะสมขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง

*** เปรียบเงินเก็บในคลังหลวง เป็นทุนสำรองโง่งที่ 1**

ย
ด้วยความสำคัญต่อความมั่นคงของบ้านเมืองเช่นนี้เองทำให้พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในอดีตทรงจำเป็นต้องเก็บรักษาเป็น
โ ทนสำรองโ ไว้อย่างมั่นคงและสืบทอดต่อเนื่องกันมารุ่นแล้วรุ่นเล่าทุกยุคสมัยตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี กระทั่งถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น
พระมหากษัตริย์ทรงเก็บรักษาพระราชทรัพย์ตามหลักการและเจตนารมณ์เช่นนี้ตลอดมา